

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 17.3.2003 60. vuosikerta Numero 1 Sivu 16

Tuomikirvojen kanta romahti

Irmeli Markkula, MTT

Kotimainen kirvakanta on romahtanut. Marras-joulukuussa tutkituissa tuomen oksissa oli erittäin vähän tuomikirvojen talvimunia. Ennätyskuuma ja kuiva kesä lannisti kirvojen munintainnon. Myös sään äkillinen kylmeneminen syksyllä on voinut hämäänyttää kirvat.

Eniten talvimunia oli viime vuoden tapaan Toholammin tuomissa. Siellä oli 11,75 munaa 100 silmussa. Mistään muualta ei enää löytynyt kuin alle 3 munaa per 100 silmua sen jälkeen, kun todennäköinen kuolleisuus oli vähennetty. Toholammiltakin löydettyjen kirvojen määrä on vielä kaukana mahdollisesta riskiarvosta eli 15 munasta per 100 silmua.

Miksi kirvakato?

Kesä 2002 oli erittäin kuiva ja helteinen. Tuomikirvojen määrä vaihteli rajusti paikkakunnittain. Joillakin alueilla satoikin, mutta enimmäkseen pellot kärsivät kuivuudesta. Varsinkin ohralla oli ongelmia Varsinais-Suomessa, Uudellamaalla ja Satakunnassa. Viljat tuleutuivat normaalia aikaisemmin, ja nopea valmistuminen on saattanut yllättää osan kirvoista. Jälkiversontaa oli hyvin vähän. Aikaisin kylvetetyt syysviljat orastuivat hyvin, mutta myöhemmin kylvetettyjen orastumista kuivuus kiusasi. Syysviljatkaan eivät näin tarjonneet kirvoille riittävästi tuoretta orasta. Pahan kuivuuden takia myöskään luonnonheinikot eivät olleet kirvoille kovin suotuisia. Tuomen oksilta löytyi usein kuolleita aikuisia kirvoja, mutta ei munia. Aikainen talven tulo ja varsinkin sään nopea viileneminen hellelämpötiloista lähes pakkaseen on todennäköisesti häirinnyt kirvojen munintaa. Jokioisten imupyydyksessä ei loppukesänä 2002 havaittu lainkaan kirvojen syysmuuttoa. Viikissä sitä näkyi hiukan. Jokioisilla löytyi syys-lokakuussa kahukärpässeurannoissa jonkin verran myös kirvoja. Tuomikirvakanta runsastui kesällä 2001. Tuolloin kotimainen kirvakanta oli keväällä vähäinen, mutta lisääntyi lämpimänä ja sateisena kesänä huomattavasti.

Näin tuomikirvaennuste tehdään

Tuomen oksia tuli MTT:n tutkimusasemilta, Ålands försöksstationilta, muutamilta maatalouskouluilta ja niiden oppilailta sekä useista maaseutukesuksista ja viljelijöiltä. Näytepaikkoja oli lähes neljäkymmentä. Tuomikirvaennustetta varten kultakin näytteenottopaikalta kerätään oksakimppu kolmesta–viidestä pellon läheisyydessä olevasta tuomesta. Munat pyritään laskemaan vuosittain samoista tuomista. Kustakin oksanipusta pitää löytyä 100

elävää silmua, joiden ympäriltä munat lasketaan. Munamäärästä vähennetään todennäköinen kuolleisuus, joka on suurin Pohjois-Pohjanmaan rannikolla (90 %) ja pienin sisämaassa (55 %).

Ennuste on luotettavin, jos kirvoja on hyvin paljon tai hyvin vähän. Meidän vähäinen kirvakantamme ei kuitenkaan takaa sitä, etteikö kirvoja kulkeutuisi viljelykselle ilmavirtojen mukana kauempaa. Hyönteisvirtojen kulkua pidetään silmällä Helsingin yliopiston meteorologian laitoksen säätutkan avulla sekä Jokioisissa, Viikissä ja Ruukissa toimivien imupyydysten avulla.

Kirvaennuste on internetissä osoitteessa www.mtt.fi/ktl/ksu/ajankohtaista/kirva.html .

Lisätietoja: irmeli.markkula@mtt.fi
puh. (03) 4188 2593

